

Europski dom Zagreb i Europski pokret Hrvatska

Europski dom Zagreb
Jurišićeva 1
10000 Zagreb
tel: +385 1/274-874, 426-402
fax: +385 1/278-971, 424-895
E-mail: european-movement-croatia@zg.tel.hr

Šest godina života jedne institucije nije bogzna kako dugo razdoblje za značajnija dostignuća. Međutim, u šest godina postojanja Europski dom Zagreb i Europski pokret Hrvatske izrasli su u dvije značajne europske enklave u Hrvatskoj. Takvom razvoju događaja uz predan rad pripomogla je i opća društvena klima otvaranja karakteristična za kraj osamdesetih i početak devedesetih godina u nas. S druge strane, sretna je okolnost da rat i njime popraćen val antieuropeizma nije bitno utjecao na razvoj dviju institucija. Što su i kako djeluju ova dva sestrinska centra u Hrvatskoj i u Europi?

Međunarodni europski pokret izrastao je iz brojnih europski opredijeljenih inicijativa koje su nastajale nakon Drugog svjetskog rata. Na inicijativu Winstona Churchilla u Hagu je 1948. organiziran Prvi europski kongres. Sudionici ovog skupa bili su brojni ugledni i utjecajni građani, poslovni ljudi te predstavnici kulturnog i političkog života europskih zemalja (Konrad Adenauer, General de Gaulle, François Mitterrand, Walter Halstein itd.). Cilj kongresa bio je pronaći mogućnosti ujedinjenja Europe političkim, gospodarskim i kulturnim programima koji bi trajno onemogućili da se tradicionalni europski sukobi obnove i prouzroče nove ratove i tragedije. Jedan od najkonkretnijih rezultata kongresa bilo je utemeljenje međunarodne, nevladine i neprofitne organizacije: Europskog pokreta (European Movement International). Osnovna zadaća Europskog pokreta (EP) promocija je ideje europske integracije putem svojih podružnica utemeljenih u svim demokratskim europskim zemljama (zemljama parlamentarne demokracije).

Četrdesetak godina nakon stvaranja pokreta, poslije pada "željezne zavjese", ukazala se mogućnost da i zemlje Srednje i Istočne Europe postanu punopravne članice ove međunarodne organizacije. Spletom za nas sretnih okolnosti, u Hrvatskoj je Europski pokret utemeljen prije formalnog raspada bivše Jugoslavije (premda nacionalna vijeća EP postoje samo na razini država). Europski pokret Hrvatske (ranije poznatiji pod svojim prvim imenom Hrvatsko vijeće europskog pokreta - HVEP) osnovan je kao prva organizacija s europskom vokacijom u Hrvatskoj i kao druga nacionalna podružnica EP u Srednjoj i Istočnoj Europi. Punopravnim članom Međunarodnog Europskog pokreta EPH je postao krajem 1993.

Temeljni cilj Europskog pokreta Hrvatske (EPH) promocija je europske ideje, zatim političke, gospodarske i kulturne suradnje europskih naroda i država te poticanje stvaranja demokratskih uvjeta za brže uključenje Hrvatske u europske integracijske tokove. Članovi EPH brojni su pojedinci, institucije, tvrtke i organizacije koje žele pridonijeti ostvarenju navedenih ciljeva. Kako europski federalizam ne bi ostao samo na riječima, EPH od samih početaka potiče osnivanje podružnica diljem Hrvatske. Tako su dosada utemeljeni centri u gotovo svim većim gradovima u Hrvatskoj (Dubrovnik, Rijeka, Osijek, Split, Varaždin, Virovitica, Vinkovci i Ivanić-Grad). Njihova je zadaća da u svojim sredinama sukladno lokalnim potrebama i uvjetima rade na promicanju europskih demokratskih standarda u nas.

Na inicijativu Europskog pokreta Hrvatske početkom 1991. utemeljen je **Europski dom Zagreb**, druga europska organizacija u nas. Osnovna zadaća ove institucije poticanje je stva-

ranja europskih pravnih, društvenih i ekonomskih normi u Hrvatskoj da bi se ubrzalo njezino uključivanje u Europu. Za grad Zagreb ova institucija otvara mogućnost povezivanja sa stotinjak sličnih institucija diljem Starog kontinenta. Europski dom kao i EPH među prvim je centrima takve vrste u Srednjoj i Istočnoj Europi (nakon Praga i Budimpešte).

Povijest stvaranja Europskih kuća seže u početak šezdesetih godina. Pod visokim pokroviteljstvom Vijeća Europe, u Saarbrückenu je 1963. godine osnovana Međunarodna federacija Europskih kuća (*Fédération européenne des Maisons de l'Europe*, FIME). Stvorena tek nekoliko godina nakon utemeljenja Europske zajednice, FIME je imala ulogu obrazovnog, informativnog i kulturnog medija za stvaranje zajedničke Europe. Ipak, s pravom se može reći da je svoj pravi procvat ova organizacija dosegla nakon pada komunističkih bastiona u Europi. FIME danas predstavlja mrežu od stotinjak Europskih kuća u dvadeset i pet europskih zemalja. Europski dom Zagreb punopravan je član FIME od 1993. godine.

Organizaciju međunarodnih seminara i konferencija članica FIME najvećim dijelom financira Europska Unija, te u rjeđim slučajevima Vijeće Europe i druge europske institucije. Nažalost, ovaj slasni financijski kolač, još je uvijek nedostupan za Europske kuće utemeljene izvan EU.

Kao i Europski pokret Hrvatske i Europski dom Zagreb nevladina je, neprofitna i nepolitička institucija. Ovakav status, međutim, ne isključuje suradnju s vladinim institucijama u akcijama kojima je cilj promocija europskih gospodarskih, kulturnih i političkih standarda u Hrvatskoj. Osim "europizacije" u zemlji, zadaća Europskog doma promocija je Zagreba i Hrvatske u inozemstvu razmjenom s europskim institucijama i organizacijama diljem Europe te suradnjom s istaknutim ličnostima iz europskog političkog, kulturnog, znanstvenog i gospodarskog života.

Europski dom Zagreb organizira međunarodne konferencije, seminare, ljetna sveučilišta, tematska predavanja o europskim integracijama za učenike i studente, priređuje izložbe te zajedno s Europskim pokretom izdaje dvomjesečni bilten, tematske *dossiers* i knjige. U svojoj čitaonici, Europski dom nudi velik izbor iz domaćeg i inozemnog tiska na nekoliko europskih jezika te priručnu knjižnicu sa stručnom literaturom iz područja europskih integracija.

Gosti Europskog doma i Europskog pokreta brojne su istaknute ličnosti iz raznih područja društvenog života (predsjednici država i vlada, predsjednici i vodeće ličnosti značajnih europskih institucija, strani veleposlanici u Hrvatskoj, ugledni profesori iz Europe, SAD i Japana, stručnjaci iz raznih područja itd.).

U sklopu međunarodne razmjene Europskih kuća i Europskog pokreta godišnje se nudi oko sto pedeset različitih seminara i konferencija na kojima uz prilično povoljne uvjete sudjeluju članovi EPH i Europskog doma Zagreb. Osim seminara koji se bave strogo "europskim" temama (proširenje EU, europska monetarna unija, zajednička monetarna valuta itd.), održavaju se i skupovi koji se bave drugačijim temama. Među takve skupove ubarajaju se oni koji se bave pitanjima manjina i njihova položaja u različitim europskim zemljama, raspravljaju o položaju žena i njihovoj ulozi u politici, gospodarstvu i općenito u društvu, o pitanjima položaja mladih, ispitivanju javnog mnijenja o europskim integracijama, nezaposlenosti, utjecaju "običnih" građana na stvaranje zajedničke europske kuće, mjestu treće generacije u društvu, o socijalnoj politici i europskim integracijama, o korijenima pojave rasizma i načinu borbe protiv nje i ostalih oblika netrpeljivosti, o pitanjima migracija i političkog azila itd. Posredovanjem Europskog doma Hrvatska je prisutna na brojnim skupovima diljem Europe (godišnje na ovakvim seminarima sudjeluje stotinjak stručnjaka, profesora i studenata iz Hrvatske).

EPH i Europski dom Zagreb u proteklih su se nekoliko godina afirmirali kao jedinstveno europsko središte u Hrvatskoj. Rad ovih dviju institucija donio je našoj zemlji mnogobrojne neformalne i izvaninstitucionalne mogućnosti da se mogu organizirati sadržaji i akcije koji bi se teže organizirali putem državnih ili vladinih ustanova, ili se uopće ne bi mogle organizirati.

Nakon nekoliko teških ratnih godina ušli smo u razdoblje u kojem je europska afirmacija jedan od prioriteta dugoročnog razvoja zemlje. Stoga se EPH i Europski dom Zagreb nalaze pred godinama još većih profesionalnih izazova i rada na pripremi građana i društva u cjelini za istinsku reintegraciju Hrvatske u svekolike europske tokove.

Marija Pejčinović

Pregled institucija i programa EU zanimljivih za istraživače i studente

1) **E.D.C. - European Documentation Centre**, Europski dokumentacijski centar (studenti, profesori, istraživači), *IMO, Ljudevita Farkaša Vukotinovića 2, Zagreb*;

2) **ARIES - Mreža informacija o socijalnoj ekonomiji u Europi**, *ARIES, 59, rue Guillaume Tell, B - 1060 Bruxelles*;

3) **EURYDICE - Obrazovno-informativna mreža EU**; razmjena informacija o obrazovnim sustavima i politikama u zemljama članicama EU;

European Commission, DG XXII, 200, rue de la Loi, B - 1049 Bruxelles

4) **SOCRATES - Program EU za područje obrazovanja** (nastavak ERASMUSA i LINGUA programa), za studente, profesore i sveučilišta;

European Commission, DG XXII, Directorate A, 200, rue de la Loi, B - 1049 Bruxelles

5) **TEMPUS - Europski program visokoškolske suradnje i razmjene** (potiče razvoj visokoškolskog obrazovanja u zemljama Srednje i Istočne Europe te njihovu razmjenu sa sveučilištima iz EU i zemalja G-24 (24 najrazvijenije zemlje svijeta); *European Commission, DG XXII, Directorate C, 200, rue de la Loi, B - 1049 Bruxelles*;

6) **SUSDEM - dokumentacijski sustav o zaposlenosti** (istraživanja, analiza, sinteza i informacije o trendovima u zapošljavanju u EU); za sveučilišta, istraživače, institute; *European Commission, DGV, Unit V/A/1, 200, rue de la Loi, B - 1049 Bruxelles*;

7) **MISSOC - Uzajamni informacijski sustav o socijalnoj zaštiti** (sustavi socijalnog osiguranja i pomoći); za istraživače, državne administracije itd.; *European Commission, DG V Unit V/E/2, 200 rue de la Loi, B - 1049 Bruxelles*;

8) **Observatory for the Family - Obiteljski opservatorij**; za sociologe, demografe, statističare; *European Commission, DG V, Unit V/E/1, 200 rue de la Loi, B - 1049 Bruxelles*;

9) **EU - On-line informacije (baze podataka)**:

- **EUROCRON**: statistički podaci za najznačajnije društveno-gospodarske sektore EU;

- **Europe on Internet** (opće informacije o EU); za studente i istraživače; **EUROPA - Net-scape**; server: <http://www.cec.lu>.